

پاسخنامه تشریحی پرسش‌های ادبیات فارسی پایه نهم (پیشرفت تحصیلی مرحله اول)

۱۱_ گزینه «دو»

در گزینه واژه (مهاورات: محاورات) از نظر املائی نادرست است.

۱۲_ گزینه «سه»

بیت سوال و بیت گزینه ۳ هر دو به این نکته اشاره دارند که اگر می‌خواهی نامت جاودان بماند، نام نیک بزرگان را پنهان و ضایع مکن.

۱۳_ گزینه «یک»

در گزینه ۱ (دامن صحرا) تشخیص و اضافه استعاری است. گزینه ۲ «سقای ابر»، گزینه ۳ «پنبه غفلت» و گزینه ۴ «سیل فنا» اضافه تشبیهی هستند.

۱۴_ گزینه «سه»

فعل در مصراع دوم «افتد» با توجه به حرف «اگر» که در ابتدای مصراع آمده و به جمله مفهوم التزام بخشیده است، مضارع التزامی است (بیفتد). «را» در گزینه ۴ از نوع «گسست اضافه» است.

۱۵_ گزینه «چهار»

گزینه ۱: مار، یار، نار/گزینه ۲: نهار، بهار/گزینه ۳: چنگ، جنگ. در گزینه ۴ «سپهر» و «مهر» چون یک اختلاف و یک افزایش دارند، نمی‌توانند جناس باشند.

۱۶_ گزینه «چهار»

بیت سوال و بیت گزینه ۴ هر دو به این اشاره دارند که اندک اندک (قطره قطره) جمع گردد، وانگهی دریا شود.

۱۷_ گزینه «سه»

پرسش در گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ از نوع «انکاری» است ولی در گزینه ۳ «عادی» است.

۱۸_ گزینه «یک»

هم خانواده‌ها عبارتند از: محتاج و مبصر و بصیر/ تسخیر و مُسَخَّر. در گزینه ۱ واژه «اغنيا» با «غنیمت» در بیت «ب» نمی‌تواند هم خانواده باشد. سه حرف اصلی اغنيا (غ ن ی) و غنیمت (غ ن م) می‌باشد.

۱۹_ گزینه «یک»

در گزینه ۱ جابه‌جایی ضمیر رخ نداده است: چو اکوانش از دور خفته بدید (چو اکوان او را از دور خفته بدید) ولی در سایر گزینه‌ها جابه‌جایی ضمیر دیده می‌شود.

گزینه ۲ کفن، سینۀ ماهیان ساختش (کفنش، سینۀ ماهیان ساخت)
گزینه ۳: به دست خودت چشم و ابرو نگاشت (به دست خود، چشم و ابرو نگاشت)
گزینه ۴: بیشه را خالی ز شیران بینمت (بیشه ات را خالی ز شیران بینم)

۲۰_ گزینه «یک»

واژه «بویه» به معنای «آرزو» است که واژه «کام» در گزینه ۱ نیز به همین معناست.

۲۱_ گزینه «چهار»

در گزینه ۴ «همه» هسته و نهاد جمله است و بعد از آن فعل آمده‌است و نمی‌تواند وابسته و صفت مبهم باشد. گزینه ۱: در ترکیب‌های «هر که» و «هیچ آموزگار» «هر» و «هیچ» صفت مبهم هستند، در گزینه ۲ نیز در ترکیب «همه مستمعی»، واژه «همه» صفت مبهم است. در گزینه ۳ «هر» در «هر کس» صفت مبهم است.

۲۲_ گزینه «دو»

در گزینه‌های ۱، ۳ و ۴ فعل «نیست» معنای «وجودداشتن» را می‌رساند بنابراین اسنادی نیست و مُسندی نمی‌تواند داشته باشد، ولی در گزینه «۲» اسنادی است و «عار» مُسند جمله است.

۲۳_ گزینه «دو»

بیت سوال و بیت گزینه ۲ هر دو به این اشاره دارند که اندیشه آدمی، حقیقت جلال الهی را نمی‌تواند درک کند.

۲۴_ گزینه «سه»

گزینه ۱: به دریا در/ گزینه ۲: به سر بر/ گزینه ۴: به کام شیر در. در گزینه ۳ «از سحرگه» و «تا شبانگه» هر کدام یک متمم با یک حرف اضافه مستقل هستند و یک متمم با دو حرف اضافه دیده نمی‌شود.

۲۵_ گزینه «چهار»

در بین آثار ذکر شده، افسانه از نیما یوشیج، کیمیای سعادت از محمد غزالی و حدیقه الحقیقه از سنایی غزنوی است ولی هیچ اثری از محمدتقی بهار در بین آثار دیده نمی‌شود.